

HỌC PHẦN

TRIẾT HỌC MÁC - LÊNIN

CHỦ NGHĨA DUY VẬT LỊCH SỬ

TRIẾT HỌC VỀ CON NGƯỜI

(Slide này có thể được sử dụng cho quá trình tự học của sinh viên)

Chương 3

CHỦ NGHĨA DUY VẬT LỊCH SỬ

3.1. HỌC THUYẾT HÌNH THÁI KINH TẾ - XÃ HỘI

3.2. GIAI CẤP VÀ DÂN TỘC

3.3. NHÀ NƯỚC VÀ CÁCH MẠNG XÃ HỘI

3.4. Ý THỨC XÃ HỘI

3.5. TRIẾT HỌC VỀ CON NGƯỜI

3.5. TRIẾT HỌC VỀ CON NGƯỜI

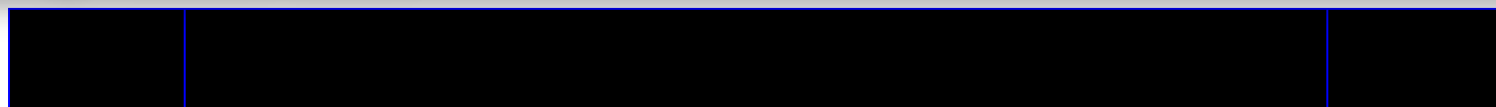
3.5.1. Khái niệm con người và bản chất con người

3.5.2. Hiện tượng tha hóa con người và vấn đề giải phóng con người

3.5.3. Quan hệ cá nhân và xã hội; vai trò của quần chúng nhân dân

3.5.4. Vấn đề con người trong sự nghiệp cách mạng ở Việt Nam

3.5.3. Quan hệ cá nhân và xã hội; vai trò của quần chúng nhân dân

3.5.3 QUAN HỆ CÁ NHÂN VÀ XÃ HỘI; VAI TRÒ CỦA QUẦN CHÚNG NHÂN DÂN

a. Quan hệ giữa cá nhân và xã hội

** Khái niệm*

**Cá
nhân**

Chỉ con người cụ thể sống trong một XH nhất định và được phân biệt với các cá thể khác thông những cái riêng, cái đơn nhất, đặc thù của cá thể, từ kinh nghiệm, tâm lý, trí tuệ...do những điều kiện sống, do đặc điểm sinh học quy định

a. Quan hệ giữa cá nhân và xã hội

** Khái niệm*

Xã hội

Xã hội do các cá nhân cụ thể hợp thành, mỗi cá nhân là một phần tử của xã hội sống và hoạt động trong xã hội đó

a. Quan hệ giữa cá nhân và xã hội

** Mỗi quan hệ biện chứng giữa cá nhân và xã hội*

Xã hội

Cá nhân

Cá nhân và xã hội có mối quan hệ biện chứng với nhau, trong đó xã hội giữ vai trò quyết định vì:

- Sự tồn tại của cá nhân không thể tách rời xã hội,
- Nhu cầu và lợi ích cá nhân được thể hiện thông qua các QHXXH,
- Qua QHXXH, sức mạnh cá nhân mới được phát huy

a. Quan hệ giữa cá nhân và xã hội

** Mỗi quan hệ biện chứng giữa cá nhân và xã hội*

Xã hội

Cá nhân

- Lợi ích là nền tảng của mối quan hệ giữa cá nhân và xã hội.
- Xã hội càng phát triển thì mỗi cá nhân càng có điều kiện được đáp ứng những nhu cầu chính đáng.
- Nhân cách cá nhân phát triển góp phần vào sự phát triển của xã hội.

a. Quan hệ giữa cá nhân và xã hội

** Ý nghĩa nghiên cứu*

Trong nhận thức và thực tiễn cần tránh hai khuynh hướng:

- 1) Tuyệt đối hóa lợi ích cá nhân phủ nhận lợi ích tập thể (chủ nghĩa cá nhân)
- 2) Nhân danh lợi ích tập thể, xã hội phủ nhận lợi ích chính đáng của cá nhân (thủ tiêu động lực)

3.5.3. QUAN HỆ CÁ NHÂN VÀ XÃ HỘI; VAI TRÒ CỦA QUẦN CHÚNG NHÂN DÂN

3.2. Vai trò của quần chúng nhân dân và lãnh tụ trong lịch sử

** Khái niệm*

Quần chúng nhân dân: là bộ phận có cùng **chung lợi ích căn bản**, bao gồm những thành phần, những tầng lớp và những giai cấp, liên kết lại thành tập thể dưới sự lãnh đạo của một cá nhân, tổ chức hay đảng phái nhằm giải quyết những vấn đề kinh tế, chính trị, xã hội của một thời đại nhất định.

b. Vai trò của quần chúng nhân dân và lãnh tụ trong lịch sử

**** Khái niệm***

***Quần
chúng
nhân
dân:***

Lao động sản xuất ra của cải vật chất và các giá trị tinh thần.

Chống lại giai cấp thống trị áp bức, bóc lột, đối kháng với nhân dân.

Thúc đẩy sự tiến bộ xã hội thông qua hoạt động của mình, trực tiếp hoặc gián tiếp trên các lĩnh vực của đời sống xã hội.

b. Vai trò của quần chúng nhân dân và lãnh tụ trong lịch sử

**** Khái niệm***

Vĩ nhân: Những cá nhân kiệt xuất trong các lĩnh vực chính trị, kinh tế, khoa học, nghệ thuật...

3.5.3. QUAN HỆ CÁ NHÂN VÀ XÃ HỘI; VAI TRÒ CỦA QUẦN CHÚNG NHÂN DÂN

b. Vai trò của quần chúng nhân dân và lãnh tụ trong lịch sử

** Khái niệm*

Lãnh tụ: những cá nhân kiệt xuất do phong trào cách mạng của QCND tạo nên, gắn bó mật thiết với QCND

- Có tri thức khoa học uyên bác, nắm bắt được xu thế VĐ, PT của LS.
- Có năng lực tập hợp QCND, thống nhất ý chí và hành động của QCND.
- Gắn bó mật thiết với QCND, hy sinh vì lợi ích của QCND.

b. Vai trò của quần chúng nhân dân và lãnh tụ trong lịch sử

**** Vai trò của quần chúng nhân dân trong lịch sử***

QCND là chủ thể sáng tạo chân chính ra lịch sử, lực lượng quyết định sự phát triển của lịch sử. Lịch sử trước hết là lịch sử hoạt động của QCND.

Là LLSX cơ bản của mọi XH

Là lực lượng trực tiếp hay gián tiếp sáng tạo ra các GT tinh thần của XH

Là lực lượng và động lực cơ bản của mọi cuộc CM

b. Vai trò của quần chúng nhân dân và lãnh tụ trong lịch sử

**** Vai trò của cá nhân lãnh tụ/vĩ nhân trong lịch sử***

Vai trò sáng tạo lịch sử của QCND không bao giờ tách rời vai trò cụ thể của mỗi cá nhân, đặc biệt là vai trò của các cá nhân ở vị trí thủ lĩnh, lãnh tụ hay ở tầm vĩ nhân của cộng đồng nhân dân.

3.2. Vai trò của quần chúng nhân dân và lãnh tụ trong lịch sử

**** Vai trò của cá nhân lãnh tụ/vĩ nhân trong lịch sử***

- Thúc đẩy hoặc kìm hãm sự phát triển của phong trào quần chúng nhân dân
- Thúc đẩy hoặc kìm hãm sự phát triển xã hội.
- Thúc đẩy sự phát triển xã hội, nếu họ hành động theo các quy luật khách quan của sự phát triển xã hội, ngược lại kìm hãm sự phát triển xã hội hoặc tạo nên những sự vận động quanh co, phức tạp cho xã hội.
- Lãnh tụ cũng có vai trò to lớn đối với sự tồn tại, hoạt động của các tổ chức quần chúng nhân dân mà họ là những người tổ chức hoặc sáng lập và điều hành.

b. Vai trò của quần chúng nhân dân và lãnh tụ trong lịch sử

**** Vai trò của cá nhân lãnh tụ/vĩ nhân trong lịch sử***

Các lãnh tụ gắn với những thời đại lịch sử nhất định và những phong trào cụ thể, do vậy, họ chỉ có thể hoàn thành được những nhiệm vụ của thời đại và phong trào đó mà thôi.

b. Vai trò của quần chúng nhân dân và lãnh tụ trong lịch sử

**** Mọi quan hệ biện chứng giữa quần chúng nhân dân và cá nhân lãnh tụ***

b. Vai trò của quần chúng nhân dân và lãnh tụ trong lịch sử

**** Mọi quan hệ biện chứng giữa quần chúng nhân dân và cá nhân lãnh tụ***

- Mục đích và lợi ích của quần chúng nhân dân và lãnh tụ là thống nhất.
- Quần chúng nhân dân và phong trào của họ tạo nên các lãnh tụ và những điều kiện, tiền đề khách quan để các lãnh tụ xuất hiện và hoàn thành các nhiệm vụ mà lịch sử đặt ra cho họ.
- Lãnh tụ là sản phẩm của thời đại, của cộng đồng, của phong trào. Sự xuất hiện của họ và khả năng giải quyết được các nhiệm vụ của lịch sử nhanh hoặc chậm, nhiều hoặc ít sẽ thúc đẩy sự vận động, phát triển của phong trào quần chúng nhân dân.

Tài liệu tham khảo:

1. Giáo trình Triết học Mác-Lênin, dùng cho sinh viên đại học hệ không chuyên lý luận chính trị. Nhà xuất bản Chính trị quốc gia sự thật, 2021.
2. Giáo trình Triết học Mác-Lênin, dùng cho sinh viên đại học hệ chuyên lý luận chính trị. Nhà xuất bản Chính trị quốc gia sự thật, 2021.
3. Giáo trình Triết học Mác-Lênin. Nhà xuất bản Chính trị quốc gia, 2010.
4. Tham khảo tài liệu tiếng Anh tại:
<http://www.marxists.org/xlang/index.htm>
5. Viện Nghiên cứu con người: *Một số kết quả nghiên cứu chủ yếu*, Nxb. Khoa học xã hội, Hà Nội, 2014.
6. Quân đội nhân dân Việt Nam, Tổng cục Chính trị: *Triết học Mác-Lênin- Phần II, Chủ nghĩa duy vật lịch sử*), Nxb. Quân đội nhân dân, Hà Nội, 2008.